Arbeids- og sosialdepartementet

FRIVILLIGHET NORGE

Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo
Telefon (+47) 21 56 76 50
post@frivillighetnorge.no
www.frivillighetnorge.no

Høringssvar fra Frivillighet Norge - forslag til endringer i reglene for uføretrygd mv.

Vi viser til høringsbrev av 22. januar 2019 fra Arbeids- og sosialdepartementet om tre endringer i kapittel 12 uføretrygd og en endring i kapittel 11 arbeidsavklaringspenger i lov 28. februar 1997 nr.19 om folketrygd.

Om Frivillighet Norge

Frivillighet Norge er et interessepolitisk samarbeidsforum for frivillige organisasjoner med mer enn 300 medlemmer som har om lag 50 000 lokale lag og foreninger over hele landet. Frivilligheten er en hjørnestein i et levende demokrati og i velferdssamfunnet. Det er viktig at myndighetene gir frivillige organisasjoner større handlingsrom og bedre rammebetingelser.

Frivillighet Norge uttaler seg i saker som berører frivillige organisasjoners rammebetingelser. Vi har fått melding fra noen av våre medlemsorganisasjoner som uttrykker bekymring for om de foreslåtte endringene i praksis kan medføre at personer på uføretrygd risikerer å miste ytelsen dersom de utfører ulønnet frivillig arbeid. Våre kommentarer avgrenser seg til dette temaet, og vi tar ikke stilling til øvrige sider ved forslagene.

Frivillig arbeid i Norge

Frivilligheten i Norge er omfattende og dekker de aller fleste samfunnsområder. Over 60% av befolkningen gjør frivillig arbeid, og den samlede verdien av det ulønnede arbeidet blir av SSB estimert til om lag 75 milliarder kroner. Innsatsen gjøres innenfor kultur, idrett, friluftsliv, beredskap, helse og omsorg, barne- og ungdomsorganisasjoner, osv. Det er også en rekke organisasjoner som favner pasientgrupper og driver både politisk arbeid og et utstrakt likepersonarbeid for å hjelpe personer med sykdommer eller funksjonshemninger med å mestre hverdagen bedre.

Frivillighet og utenforskap

Forskning viser at for personer som står utenfor arbeidslivet, og da særlig for personer med lav utdanning, kan frivillig arbeid gi bedre helse og økt livskvalitet (se «Frivillighet og folkehelse: Empiriske analyser av sivilsamfunnsdeltakelse, helse og livskvalitet» av Audun Fladmoe og Bjarte Folkestad, 2017). Vi får ofte tilbakemeldinger fra våre medlemsorganisasjoner om at det å kunne være frivillig, særlig for personer som har økt risiko for utenforskap, kan være avgjørende for å motvirke isolasjon og være en vei til økt samfunnsdeltakelse. Vi får imidlertid også jevnlig tilbakemeldinger om at organisasjonene opplever at personer på ulike offentlige ytelser, herunder

uføretrygd, vegrer seg for å gjøre frivillig arbeid fordi de er bekymret for at dette skal ramme ytelsene deres.

Frivillig arbeid skiller seg fra lønnet arbeid både i innhold og i kravene som stilles til den enkelte. Terskelen for å komme inn i frivillig arbeid er lav, og det er også store muligheter til å tilpasse hvor mye arbeid man tar på seg etter helsen. Frivillig arbeid kan derfor ikke likestilles med lønnet arbeid i en vurdering av restarbeidsevne.

Vi vil i denne sammenhengen vise til uttalelsen fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) som sier følgende: «Det vil være helt urimelig om frivillige som på gode dager og når de har overskudd, engasjerer seg i frivilligheten blir rammet av de nye reglene. Å delta i frivillig arbeid gir livskvalitet og glede for den enkelte, og er berikende for lokalsamfunn og organisasjonslivet.»

Frivillighet Norge er opptatt av å opprettholde bredden og mangfoldet i frivillig sektor og at alle skal kunne bidra med det de kan og ønsker. Det er svært uheldig at noen mottakere av uføretrygd har et inntrykk av at det å gjøre ulønnet frivillig arbeid kan ramme ytelsen. Tilbakemeldingene vi har fått tyder på at høringsnotatet har forsterket dette inntrykket.

Frivillighet Norge mener det er viktig at det offentlige sender et tydelig signal om at det er positivt at personer på uføretrygd gjør frivillig innsats og at dette ikke vil bli regnet som restarbeidsevne. Vi støtter derfor FFOs forslag om at departementet bør presisere at uføretrygdede som deltar i ulønnet frivillig arbeid og aktiviteter ikke får vurdert dette som restarbeidsevne, og holdes utenfor nye regler.